

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 18 • Perjantaina 12. syyskuuta 2008

59. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Kangaskylän koulu nykyään. Hiukan on rapistunut loiston päivästä, mutta onhan rakennuksella ikääkin jo 117 vuotta. Rappusilla Aino Kuntsi, Sirkka Pöyry o.s. Kaartinen ja Elvi Naukkarinen o.s. Kuntsi. Myös Irja Teräväinen o.s. Torvinen on useasti kirjoittanut Ihojärven koulusta ja ihojärveläisistä.

Ihojärven koulu Kangaskylässä

Ihojärven koulu sijaitsi Kangaskylässä, joka on osa Ihojärven kylää. Koulu on rakennettu vuonna 1891 ja on Karjalan vanhimpia nykypäivään asti säilyneitä puukouluja. Se on ykskerroksine puurakennus vanhan kivijalan päällä.

Talvsota lopetti koulun puolekstoist vuuveks evakkoo lähön takkei maaliskuus 1940. Syksyl -41 päästii takasi Ihojärvel, ja koulu toimi taas -44 syksyy ast. Sillo joututti taas lähtemää evakkoo eikä enää päästy takasi muuta ku käymää.

Koulus ol juhlasal ja opettajil asunnot, oma huone kummallaki ja yhteine kyökki. Katri Immone opetti yläluokkii ja Martta Tevola alaluokkii. Varmast siel ol keittäjäki, ku myö saatii ruokaa. Oma astii pit olla

mukan, evvääit ja maitopul-lo. Ruokaliina pulpeti pääl, jottei kans likkautunt. Puolukoit vietii syksyl kouluu, niist tehtii ruismarjahuttuu.

Mukavuusii ei olt. Ves kannettii kaivost, ja puil lämmitettii. Järjestäjät hoi-tiit lämmityksen, suuret pojat kantoit puut. Pojat käytii liiteri takan tupakal. Lieneekö vajjoittanneet siis-sä kessumassii.

Katri Immone pit lapset kuris. Välitunnilt luokkaa tulles pit rivit olla suorot, enne ei pääst sisäl. Jos saap-paat sattu olemaa likast, ol mäntävä pesemää koulun likel olevas suos. Sillo käy-tettii nahkasaappaita.

Opettaja Immone ol hyvi tarkka koulutarvikkeist, kynnää ei saant liia ussei terottaa, ja kirjat pit pittää hyväst. Niitähä käyttii seu-

raavaki polv. Kunna ta-varoit pit muuteki käyttää säästäin.

Opettaja eväst lapsii kot-matkaa varte: ”Elkää riijelkö matkal ja muistakaa tervehtii muita kulkijoita.” Tyttölöihe pit niijata ja poikiin pokata. Joskus opettaja kysel, oliko jonku koton teurastettu, jot ois saant ostaa lihhaa.

Koulul ol meiltä kottuu kolmisen kilometrii matkaa, mikä sulan aikaa käveltii ja talvel hiihettii. Välist ol iha umpihank, sillo ol pal-jo lunta. Koulukuletuksii ei olt. Kerra aprillipäivän pojat panniiit hevosenhätäjouhen ikkunaa ja männiiit opetta-jal sanomaa, jot ikkuna ol mänt rikki. No, Immone tul kahtomaa ja suuttu moiset kepposest iha mahottomast. Sillo pojat sai satikuttii. Ei taitant opettaja huumoritaju

piisata siin kohtaa.

Koulul ol suur merkitys kokkoutumis- ja juhlapai-kan. Evakeliumiyhityksen laulukuoro harjottel siel, sitä joht Hämäläisen Toivo ja Nuorisoseuran kuoro Katri Immone. Maalaisliiton paikallisosaston opintokerho kokkoutu par kertaa kuus. Lotat järjestiit pikkujou-luhlii ja Suojeluskuntaki toimi siel. Lähetysompeluseuraa ukot sannoit ”ämmii ompeluseuraks”.

Äitiinpäiväjuhla ol suur tapahtuma, koko kylä ol liik-keel. Lapset laittoit kaikkiin äitilöihe rintaa sinivuokko-loi, niitä kasvo meijä kyläs runsaast. Lapset esittiit ru-noloita, lauloit ja olha sitä muutaki ohjelmaa. Se tuntu hyvält, jos sai essiintyy.

Koulun joulujuhla ol kans koko kylän juhla. Nuo-

 Tässä lehdessä mm.

Anja Haapala 1931-2008	3-4
Museomatkalla	5
Heikinmaa: Sota-aika, osa 17	6
Kaarnalaiva	7
www.kurkijoki.fi	7-8
Hiitolaiset onkivat Porissa	8

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät 26.9., 10.10., 24.10., 7.11., 21.11., ...

Juuret Karjalan mullassa

Nyt tiedän, missä juureni ovat:
syvällä kotitalon raunioituneen
kivijalan vieressä.

Siinä iiriksien kanssa.
Mehevässä Karjalan mullassa.
Siellä ne ovat,
eikä niitä saa kiskomallakaan pois.
Jos olisi mahdollista,
toivoisin tuhkani ripoteltavan
juuri siihen, iiriksien sekaan.

Nuorempana olin juureton, muukalainen.
Iän kertyessä rakkaus menetettyyn
kotiin ja kotiseutuun on kasvanut.
Kuitenkin täytyy elää tätä päivää.
Vain muistoissa voi vaeltaa
punaiseen tupaan ja pihamaalle.
Kotitupaan mäennyppylälle.
Pelloille ja metsiin,
koko rakkaaseen kylään.

Anja

risoseura pit iltamii koulul, näytelmä esitetii ain vii-moseks. Tanssii ei koulul saant, ja sota-aikan se ol muuteki kielletty. Kerran yks näytelmäs essiintyyvä mies ol erehtynt ottamaa rohkasurypyn, Immone haisto viinan ja suuttu, pe-ru koko iltaman. Se ol kaik-

kiin lähettävä kottii, muu ei auttant. Kyl koton ihmetel-tii, jot joks ne kalaasit näi vällei loppuit, ku juhlijat tul kottii enne aikojaa. Tällasii muistoloita on koulust, siel-hä ei enää opeteta kettää. Venäläinen pere assuu siel nykyjää.

Anja

Tässä kuvassa koulu näkyy paremmin ja sellaisessa kunnossa, kuin se oli ennen sotia 1900-luvun alkukymmenillä. Henkilöt ovat minulle outoja. Kävin tätä koulua muistaakseni jatkosodan aikana vuonna 1943, kirjoittaa Anja Valoaho o.s. Savolainen.

Anjan isän Jaakko Savolaisen (s. 1909) koulukuva Kurkijoen Ihojärven Kangasjärveltä. Tunteeko kukaan näitä lapsia ja milloinkahan kuva olisi otettu?

Enää ei vaieta

Kirjoitan tätä New Yorkin WTC-tornien luhistumisen vuosipäivänä, USA:ta kohdanneen massiivisen terroristiuhokkayksen vuosipäivänä. Tuosta synkästä ”syyskuun 11. päivän iskujen” päivästä on kulunut jo seitsemän vuotta, mutta tuntuu kuin se kaikki olisi tapahtunut vain jokin aika sitten. Tuona päivänä 3 000 ihmistä sai tapahtumissa surmansa, heidän joukossaan muun muassa 343 apuun rientänyttä palomiestä. Neljän matkustajakoneen kaappaajat tuhosivat tai vaurioittivat lukuisan määrän rakennuksia ja loivat koko maailmaan pelkoa ja kauhua. Terroristit ovat sen jälkeen jatkaneet läntisen maailman tuhoamista yllätysuhokkayksin. Heidän jäljiltään maailmassa on suunnattoman paljon inhimillistä murhetta ja tuskaa.

Lauantaina 13.9. tulee kuluneeksi 67 vuotta siitä, kun Suomi kohtasi – kylläkin sota-aikana – yhden suurimmista murhenäytelmistään, kun panssarilaiva Ilmarinen upposi Itämerellä. Laiva kallistui ja upposi muutamassa minuutissa sen jälkeen, kun sen miinanraivaimeen jäänyt miina oli räjähtänyt. Miina oli kyllä huomattu laivalla, mutta sitä ei oltu pystytty merellä poistamaan. Ilmarinen vei mukanaan 271

sotilasta, turmasta pelastui 132. Lehtemme sivulla seitsemä on Helliikki Mattlarin koskettava kertomus eräästä Ilmarisen mukana hukkuneesta nuorukaisesta. Muistelma on myös kuvaus sota-ajan tunnelmista ja ehkä verkkaisestakin elämästä kotirintamalla.

Ensi viikolla julkaistaan Erkki Rahkolan ja Carl-Fredrik Geustin kirja ”Vaiettu Elisenvaaran pommitus – Evakkohehvetti 20. kesäkuuta 1944”. Kirja syntyi Vaiettu murhenäytelmä – dokumenttifilmin tekijöiltä. Kirjaa varten on haastateltu yli neljäkymmentä tapahtuksen silminnäkijää. Näin laajasti Elisenvaaran pommituksista ei ole koskaan ennen kirjoitettu, sillä ta-

pauksesta – kuten tiedämme – vaiettiin Päämajan vaatimuksesta pitkään. Kirjasta kerrotaan myös viime viikon Seura-lehdessä. Toimittaja Antero Raevuori oli itse kuusivuotiaana Elisenvaaran asemalla pommitusten aikaan. Olen ihmetellyt ainoastaan sitä, että kuusivuotiaassa muuten ansioituneessa juttukokonaisuudessa ei mainita kertaakaan Kurkijokea, puhutaan vain Elisenvaarasta.

Raija Hjelm

”Vaikk sodan melskeihin sun tiesi johtikin, en lempeäsi hekkuvaa voi koskaan unhoittaa.”
Sam Sihvo

Hartaus sunnuntaiksi 14.9.
18. sunnuntai helluntaista

Kristityn vapaus

Vapaus on tärkeimpiä perusoikeuksia ihmisten, kansojen ja kansakuntien elämässä. Vapaus oli jo antiikin Kreikan valtioille yhteiskunnallisen elämän perustava lähtökohta. Valtio oli Platonin mukaan vapaiden kansalaisten muodostama yhteisö.

Vapaus kuuluu myös kristillisen maailmankuvan keskukseseen. Lähtökohta on Raamatun luomiskertomuksissa. Jumala, jolla on kaikki valta taivaassa ja maassa, loi ihmisen omaksi kuvakseen toteuttamaan tahtoaan luomakunnassa. Kuvaan kuului vapaus. Herra Jumala sanoi ihmiselle: ”Saat vapaasti syödä puutarhan kaikista puista.”

Vapaudella on myös rajansa. Ihmisen tahdon vapautta rajasi kuuliaisuus kaiken Luoja kohtaan, joka kielsi nauttimasta hyvän ja pahan tiedon puun hedelmiä. Ihminen käytti vapauttaan väärin, lankesi keskusteluyhteyden Jumalan vastustajan kanssa, ei kestänyt kiusaajan houkutus täydelliseen nautintoon, vaan rikkoi Jumalan tahtoa vastaan. Hän lankesi syntiin ja veti päälleen kuoleman rangaistuksen. Ihminen menetti vapautensa ja joutui synnin orjaksi.

Koska Jumala oli luonut ihmisen omaksi kuvakseen, hän oli liian kallisarvoinen luovutettavaksi lopullisesti synnin ja kuoleman orjaksi. Jumala antoi Siinailla kymmenen käskyn lakinsa suojelemaan ja varjelemaan luotujaan. Mutta ihmisestä ei ollut noudattamaan myöskään Jumalan lain hyviä säädöksiä.

”Minä kurja ihminen! Kuka pelastaa minut tästä kuoleman ruumiista?” huudahti Paavali. (Room.7:24) Hän huomasi olevansa synnin vanki ja etsi pääsystä omantunnon vapauteen. Hän teki vapauttavan löydön ja julisti sitä kirjeissään: ”Vapauteen Kristus meidät vapautti!” (Gal.5:1)

Kristityn vapaus on vapautta synnistä. Kristus on vapauttanut meidät, kun hän täytti Jumalan tahdon. Hän teki sen meidän puolestamme, kun hän kärsi ja meni kuolemaan. Hän mursi haudan lukitut salvat ylösnousemisellaan kuolleista. Hän voi johdattaa meidät ikuiseseen elämään. ”Mikään kadotustuomio ei siis kohtaa niitä, jotka ovat Kristuksessa Jeesuksessa ja jotka eivät vaella lihan vaan Hengen mukaan.” (Room.8:1)

Kristityn vapaus tuodaan meille Jumalan valtakunnan evankeliumissa, jossa on todistus ja lupaus kaikkien syntien anteeksi-antamuksesta Jeesuksen nimessä ja veressä. Synninpäästön sana vapauttaa synteihinsä sidotun ihmisen synnin orjuudesta Jumalan lasten vapauteen ja elämään Jumalan sanan mukaista elämää.

Keijo Nissilä

Kirjoittaja on teologian tohtori ja Oulun hiippakuntadekaani emeritus.

Oikaisu

Viime lehdessä (Kurkijokelainen nro 17/29.8.) oli kirjoitukseni kesämuisteluista. Siihen oli pujahtanut asiavirhe. Loimaan Karjalakuoro on perustettu jo yli 20 vuotta sitten eikä yli kymmenen vuotta sitten, kuten olin kirjoittanut.

Virhe on ajallisesti iso, mutta ei niin iso kuin kerran eräässä lehdessä olleessa kuolinilmoituksessa. Siinä oli suremaan jääneiden luettelossa kirjoitettu seuraavasti: ”Lapset, lastenlapset ja lastenlasten lapaset.”

Kyllä niitä ”lapasia” aika pian tarvitaankin.

Eino Vepsä

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Kuka presidenteistämme aloitti perinteen kutsua kaikki Mannerheimin ritarit itsenäisyyspäivän vastaanotolle?
2. Mikä oli vuoden 2007 vihannes?
3. Mikä Suomessa esiintyvä käärme kasvaa pisimmäksi?
4. Kuka katolisen kirkon pyhimyksistä on Ranskan kansallissankari?
5. Kuka on ollut Suomen historian ainoa SKDL:ää edustanut pääministeri?
6. Mitkä otukset ovat ainoita lentäviä nisäkkäitä?
7. Mitä saarta Messinasalmi erottaa mantaereesta?
8. Minkä valtion aluetta on Vähä-Aasia?
9. Mikä on EU:n pienin jäsenvaltio?
10. Montako vuotta Paavo Lipponen toimi SDP:n puheenjohtajana?

Muistettavaa

Jollaksessa Pääskyn **kesäkodin kauden päättäjät** la 13.9. ilta-päivällä. Luontopolku nuorille ja perheille klo 13-16. Keittoa, lettuja, makkaraa ja kahvia myynnissä Helsingissä, Meri Perttilän polku 8. Järj. Suur-Jaakkimalliset ry. Tied. Tarja Rantama, puh. 040-501 3047 klo 18-20.

Turun Karjala-Seura ry aloittaa tarinatuokiot su 14.9. klo 14 Karjalatalolla, Itäpellontie 2, Turku. Uusi puh. 0400-212 245. Tervetuloa muistelemaan ja kuuntelemaan evakkoasioista ja karjalaisten tunnoista. Alustajana kirjailija Vuokko Niskanen. Kaurakiisselimaistiaiset. Kahvitarjoilu.

Vanhan Suomen lahjoitusmaat. Tohtori Jyrki Paaskosken esitelmä to 18.9. klo 18 Karjalatalon Laatokkasalissa, Käpylänkujat 1, Helsinki. Tilaisuus on avoin kaikille. Wärsilä-sali on vapaa klo 15 lähtien tapaamisista varten. Lisätietoja Harri Kekiltä puh. 050-304 1324 tai hkeikki@gmail.

com. Tervetuloa! **Hiitola-Kurkijoki Sukututkijat.**

Loimaan Karjalakuoron syksyn harjoitukset alk. to 18.9. klo 19 (huom. aika) Loimaan yhteiskoulun musiikkiluokassa, Puistokatu 16. Myös uudet laulajat erittäin tervetulleita.

Vampulan Karjalaiset ry. Tupailta su 21.9. klo 15 Mirja Uotilassa, Turuntie 240, Vampula.

Elisenvaaran Martat kok. ma 22.9. klo 12 Soililla, Petäjämäentie 22, Loimaa.

Kalaturjet. Lähtöaikataulu pilkkimatkalta Kurkijoelle 26-28.9: Hirvikoski, apteekin pysäkki klo 4.30, Puistokatu 39 klo 4.40, Loimaan as. klo 5.00, Helsinki, Kiasma klo 7.00.

Lappeenrannan Kurkijokelaiset kokoontuvat kertomaan kesän kulumisia su 28.9. klo 13 Siiri Horttanaiselle, Koulukatu 34, Lappeenranta. Lämpimästi tervetuloa!

Loimaan Seudun Karjalaseuran laivaristeily Viking Isabellalla ma 3.-4.11. Ilm. sihteerille p. 050-362 8966 syyskuun loppuun mennessä.

Muistamine

Kaik mielee vilahtaa yö, ku unta vail pyöriin. Mie niit miitin, mitä taanno en muistantkaa.

Sin jäi mäet jyrkät, loivat, lustii niist ois mäkkiä laskii. Muistan pakkaset, lumet, kesän kaik kukkasat, syksyn rapisevat lehet, kevvään sinisilmävuokot.

Voi, yhe kerra heijä kanssaa! Vaik kaik lampaat laskisin, un on nii hävöksissä, ettei taho silmää tulla.

Anna

NIMIPÄIVÄT

pe 12.9. Valma, Vilja
la 13.9. Orvo
su 14.9. Iida
ma 15.9. Sirpa
ti 16.9. Hilla, Hellevi, Hillevi, Hille
ke 17.9. Aili, Aila
to 18.9. Tyyne, Tytti, Tyyni
pe 19.9. Reija
la 20.9. Varpu, Vaula
su 21.9. Mervi
ma 22.9. Mauri, syyspäiväntasaus
ti 23.9. Mielikki
ke 24.9. Alvar, Auno
to 25.9. Kullervo

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - Pe 9 - 17
La 9 - 13

LOIMAAN KIVI
KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

12.9. Me tiedämme, että hän, joka herätti kuolleista Herran Jeesuksen, herättää Jeesuksen tullessa meidätkin ja tuo meidät eteensä yhdessä teidän kanssanne. 2. Kor. 4:14

13.9. Herra, neuvo minulle tiesi, että noudattaisin sinun totuuttasi. Paina sydämeeni syvälle pyhä pelko nimeäsi kohtaan. Ps. 86:11

14.9. Jeesus vastasi: "Eivät kai häävieraat voi paastota silloin, kun sulhanen vielä on heidän kanssaan! Niin kauan kuin sulhanen on heidän joukossaan, he eivät voi paastota." Mark. 2:19

15.9. Eikä kukaan laske uutta viiniä vanhoihin leileihin. Silloinhan viini rikkoo ne ja sekä viini että leilit menevät hukkaan. Ei, uusi viini on laskettava uusiin leileihin. Mark. 2:22

16.9. Minä vihaan teidän juhlianne, minä inhoan niitä, minä en voi sietää juhlahokouksianne. Kun te tuotte minulle polttouhreja ja ruokauhreja, minä en ota niitä vastaan. Aam. 5:21-22

17.9. Vie pois minun luotani virsiesi pauhu! En halua kuulla sinun harppujesi helinää. Mutta oikeus virratkoon kuin vesi ja vanhurskaus kuin ehtymätön puro. Aam. 5:23-24

18.9. Kukaan ei saa tuomita teitä siitä, mitä syötte tai juotte tai miten noudatte juhla-aikoja ja uudenkuun ja sapatin päiviä. Ne ovat vain sen varjoa, mikä on tulossa. Kol. 2:16-17

19.9. Nämä omatekoista hurskautta, nöyryyden harjoitusta ja ruumiin kurittamista vaativat käskyt tosin näyttävät viisailta, mutta todellisuudessa ne ovat arvottomia ja tyydyttävät vain ihmisen ylpeyttä. Kol. 2:23

20.9. Miten suloiset ovatkaan sinun sanasi! Ne maistuvat hunajaa makeammilta. Sinun säädöksesi antavat minulle ymmärrystä. Sen tähden minä vihaan kaikkia valheen teitä! Ps. 119:103-104

21.9. Jeesus vastasi: "Tärkein on tämä: 'Kuule, Israel: Herra, meidän Jumalamme, on ainoa Herra. Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämeäsi, koko sielustasi ja mielestäsi ja koko voimallasi.'" Mark. 12:29-30

22.9. Ja kun rakastaa häntä koko sydämeänsä, kaikella ymmärryksellään ja kaikella voimallaan ja rakastaa lähimmäistään niin kuin itseään, se on enemmän kuin polttouhrit ja kaikki muut uhrit. Mark. 12:33

23.9. Herra, teidän Jumalanne ei vaadi teiltä muuta kuin sen, että pelkätte häntä, että aina vaellate hänen teitään, että rakastatte häntä ja palvelette häntä koko sydämeänne ja koko sielustanne ja että tarkoin noudatatte hänen käskyjään ja säädöksiään, jotka minä teille annan. 5. Moos. 10:12-13

24.9. Älkää rakastako maailmaa, älkää sitä, mikä maailmassa on. Jos joku rakastaa maailmaa, Isän rakkaudella ei ole hänesä sijaa. 1. Joh. 2:15

25.9. Ja maailma himoineen katoaa, mutta se, joka tekee Jumalan tahdon, pysyy iäti. 1. Joh. 2:17

Muisteluita äitini Vaelluksesta

10.10.1931–7.8.2008

Äitini, Anja Sinikka Haapala o.s. Toivanen syntyi Aleksis Kiven päivänä 10.10.1931 Kurkijoella, Sorjon kylässä Adam ja Emilia Toivasen nuorimmaisena, iltatähtenä. Vanhemmat sisarukset olivat Väinö, Eevi, Siiri, Hannes (Kaarlo), Sirkka, Hilikka, Otto ja Viljo.

"Anjuska" ja Anttosen Esko olivat lapsuudenystäviä. Leikkivät yhdessä, minkä maatöiltä ehtivät. Anttosen ja Toivaset olivat lähinaapureita, ja rajalla oli iso, paksu mänty. Kaksipuolisesta rautaportista mentiin Toivaselle ja vähän ennen sitä käännyttiin vasemmalle Anttosen. Riuhelle mennessä vasemmalla olevan laakean kiven päällä leikittiin kotia ja muovailtiin pullapitkoja pellon ojan savesta. Koivunlehdille keräiltiin mansikoita. Kun Esko suuttui, huusi hän:

- Anjuska, uuninjuska! Ja taas Anja vuorostaan:

- Esko Sakari, toppasokeri!

Eskon kanssa he kävivät yhdessä Sorjon ruotsalaista koulua, jonne oli matkaa kuutisen kilometriä. Kerran Anja teki tepposet Eskolle, jolla oli isot nahkasaappaat jalassa ja Anjalla pikkukengät. Hän jätti Eskon yksin kulkemaan koulutietä. Kun Emilia-äiti sai siitä tietää, tuli Anjalle huutia. Kaveria ei saanut jättää.

Toivaset tulivat Savosta, Rantasalmelta. Adam lähti veljensä Ferdinandin kanssa rakentamaan Savon rataa ja osti myöhemmin Kurkijoelta talon. Emilia Kronqvist oli syntynyt Evijärveltä, mutta Karjalaan hän lähti Kronobystä. Hän oli täysin ruotsinkielinen, ja äitini kasvoi siis kaksikielisessä kodissa. Äiti aloitti koulunkäyntinsä Sorjon ruotsalaisessa kansakoulussa syksyllä 1938. Hänen opettajanaan oli Ester Sofia Fagerlund, joka oli kotoisin Ahvenanmaalta, Asterholman saarelta Lappobystä.

Emilia-äiti kuoli marraskuulla juuri ennen talvisodan syttymistä 1939. Häneltä leikkittiin vatsasyöpä 50-vuotiaana ja hän oli kuollessaan 55-vuotias. Häntä hoidettiin ensin Viipurin sairaalassa ja hän kuoli myöhemmin kotona. Äiti muisteli, miten he isän kanssa käsi kädessä kävivät katsomassa Emilia-äitiä riihessä päivittäin. Seitsemivuotias Anja ei päässyt äitinsä hautajaisiin, koska matka Kurkijoen kirkolle hevosreessä oli kylmä ja pitkä.

Ensimmäisen kerran Anja lähti evakkoon isänsä ja veljensä Viljon kanssa. Hän muisti nukkuneensa matkalla Jyväskylässä Taulumäen kir-

kon parvella. Ensimmäinen evakkopaikka oli Karstula. Sieltä äiti lähti Vähäkyröön, Merikaartoon, jonne koulu oli siirretty evakkoon.

Opettaja Ester Sofia Fagerlund oli ollut Emilia-äidin hyvä ystävä ja hän oli kirjoittanut Adamille kirjeen, jossa toivoi Anjan jatkavan ruotsinkielistä koulua. Hän ehdotti, että Anja muuttaisi asumaan Merikaartoon hänen luokseen. Adam ei aluksi millään olisi halunnut laskea tyttöä, mutta kävi sitten itse viemässä Anjan Ylistaron kautta. Matkalla ostettiin sukset, ja isä laittoi niihin mäystimet. Karstulasta muut lähtivät Metsämaalle.

Sota-ajan kokemuksia

Jatkosodan aikana kurkijokelaisetkin saivat palata takaisin Karjalaan, jonne myös isä ja Viljo lähtivät. Naapuri kävi miehiä auttamassa, kun Anja oli koulussa, mutta kevätpäätökseen ei Anja ehtinyt jäädä, kun piti lähteä kiireesti tekemään aikuisten hommia: lehmien lypsä, siian ja lampaiden hoitoa, ruuanlaittoa, siivousta... Vielä pitkään sodan jälkeen äiti kertoi nähneensä painajaisia siitä, miten karja oli jäänyt ruokkimatta.

Seuraava tarina kuvaa hyvin äitini sitkeyttä ja peräänantamattomuutta. Ennen koulunalkua syksyllä 1942 veljensä Ferdinandin kanssa rakentamaan Savon rataa ja osti myöhemmin Kurkijoelta talon. Emilia Kronqvist oli syntynyt Evijärveltä, mutta Karjalaan hän lähti Kronobystä. Hän oli täysin ruotsinkielinen, ja äitini kasvoi siis kaksikielisessä kodissa. Äiti aloitti koulunkäyntinsä Sorjon ruotsalaisessa kansakoulussa syksyllä 1938. Hänen opettajanaan oli Ester Sofia Fagerlund, joka oli kotoisin Ahvenanmaalta, Asterholman saarelta Lappobystä.

Emilia-äiti kuoli marraskuulla juuri ennen talvisodan syttymistä 1939. Häneltä leikkittiin vatsasyöpä 50-vuotiaana ja hän oli kuollessaan 55-vuotias. Häntä hoidettiin ensin Viipurin sairaalassa ja hän kuoli myöhemmin kotona. Äiti muisteli, miten he isän kanssa käsi kädessä kävivät katsomassa Emilia-äitiä riihessä päivittäin. Seitsemivuotias Anja ei päässyt äitinsä hautajaisiin, koska matka Kurkijoen kirkolle hevosreessä oli kylmä ja pitkä.

Ensimmäisen kerran Anja lähti evakkoon isänsä ja veljensä Viljon kanssa. Hän muisti nukkuneensa matkalla Jyväskylässä Taulumäen kir-

kon parvella. Ensimmäinen evakkopaikka oli Karstula. Sieltä äiti lähti Vähäkyröön, Merikaartoon, jonne koulu oli siirretty evakkoon.

nut voita, vienyt sen kellariin jäähtymään ja sitten mennyt laiturille syöttääkseen hiehot. Voi oli hävinnyt sillä aikaa kellarista. Tarkoituksena oli ollut lähettää se ystävän mukana Otolle rintamalle.

Äiti kertoi myös pommituksista, jotka olivat jääneet pienen lapsen mieleen. Hän oli ollut heinäpellolla Elisenvaaran pommitusten aikaan Siviän ja veljensä Viljon kanssa. Väinö oli ollut töissä samaisella asemalla. Suojaavat koneet olivat ampuneet minne vain.

Niin oli tullut taas yksi kone, ja Siviä oli hypännyt Anjan kanssa ojaan ja Viljo haravakoneelta heinäseipäeseen. Äiti kertoi todella nähneensä lentäjän kasvot ojusta, niin matalalla se oli lentänyt. Väinö oli nähnyt koneen ja tiennyt heidän olleen heinässä. Hän oli ollut varma, ettei kukaan ollut selvinnyt hengissä, niinpä jälleennäkemisen ilo oli ollut suuri.

Anja palasi kouluun syyskuun alussa. Helmi-kuulla sitten isäkin kuoli, ja 11-vuotias Anja matkusti yksin halki Suomen Parikkalaan hautajaisiin ja takaisin Merikaartoon. Anja-äidistäni tuli siis täysorpo ja hänen vanhimmasta veljestään hänelle huoltaja, varaisä ja Siviä-tädistä varaäiti.

Karjalan kodista maailmalle

Syksyllä 1944 tuli lopullinen lähtö Karjalasta. Anja lähti karjan kanssa ja oli siitä vastuussa 13-vuotiaana. Karja laitettiin proomuun ja ajettiin vesitse Kolkontaipaleelle. Lehmä ei voitu lypsää koko matkan aikana. Äiti oli istunut ylempänä lautojen päällä ja vahtinut karjaa.

Onneksi eräs vanha mummo oli tullut auttamaan pientä kulkijaa: "Otahan sie nyt

riimut kätteen ja kun sitte lehmät tulloot, ota het kiinni ja juoksuta tuonne aitaan kiinni." Lehmät olivat nimittäin nälkäisiä ja olisivat menneet odelmikkoon ja tulleet ähkyy.

Mummo oli neuvonut antamaan niille ensin kuivia heiniä ja sitten vasta tuoreita. Niinpä äitini sai lehmänsä terveinä Kolkontaipaleelle menevään karjavaunuun. Vasta siellä oli mahdollista lypsää lehmät. Maito kurnuttiin voiksi tonkkaa heiluttamalla ja annettiin sotilaille ja lotille, jotka olivat siitä mielissään.

Väinö oli saanut järjestettyä junan Pieksämäelle, joten Toivaset ja Markkulat saivat nyt paremmat junapaidat. Se oli toista kuin ennen talvisotaa karjavaunuissa koettu kyyti.

Rippikoulun äiti kävi Ylistarossa, Komialla kirkolla, vuonna 1947. Pappi Malmivaara antoi Anjalle luvan käydä rippikoulua keväällä yhteiskoululla. Äiti luki ruotsiksi, mutta vastaili suomeksi Malmivaaralle, joka oli todennut, että hyvin hän se meni, vaikka hänen oma ruotsinkielinen taitonsa olikin hieman ruostunut.

Vappuna 1948 äiti lähti Hyvinkäälle Vänskille, serkkunsa perheen luo, hoitelemaan heidän poikiaan Sepoa ja Osmoa sekä taloutta. Hyvin hän varmaan heitä hoitelikin, koska toisesta tuli pappi ja toisesta maailmankuulu kapellimestari. Anja sai puolen vuoden liikeharjoittelijan paikan samasta liikkeestä, jossa Vänskit olivat, ja jäi heille töihin.

Oman perheen perustaminen

Lasse Haapala Ahlaisen Lampin kylästä aloitti

Jatkuu sivulla 4

Valtion laatutukea Unelmana Karjala -dokumentille

Valtion elokuvataidetoimikunta on myöntänyt elokuvan laatutukea vuodelle 2008 yhteensä 20 elokuvalle. Laatutukea voidaan myöntää taiteellisesti kor-

keatasoisen ja laadukkaan elokuvan tai muun kuvaohjelman tuottajalle uuden tuotannon kehittämiseksi.

Unelmana Karjala -dokumentin tuottajayhtiö Ilume Oy on laatutukea saaneiden tuottajien joukossa. Dokumentti esitettiin muun muassa Kurkijokelaisten pitäjäjuhlilla viime vuonna. TV2 esittää sen tulevan joulukuun 16. päivänä Dokumenttiprojekti-sarjassaan.

Merkkipäiviä

Saimi Rönkkönen (o.s. Rasilainen) Kurkijoen Riihävaaarasta täytti 85 vuotta 22.8. Pöytyän Riihikoskella.

Jatkoa sivulta 3

opinnot Hyvinkäällä maatalousopistossa. Anja oli ollut mukana nuorisoseuran toiminnassa, näytellyt, laulanut ja tanhunnut monia vuosia. Enimmillään tanhupareja oli 16. He kiertelivät Suomea erilaisilla juhlilla, mm. Olympialaisten avajaisissa Helsingissä.

Hyvinkään opistolla Anja ja Lasse sitten tapasivat ja aloittivat yhteisen vaelluksensa. Häät olivat Metsämaalla Marian päivänä 23.3.1956. Yleislakko oli siirtänyt häitä. Vieraille oli vain ilmoitettu, että häät pidetään seuraavana sunnuntaina lakon päättymisestä.

Vanhempani, Anja ja Lasse, muuttivat siis Kyröön 1956 maaliskuulla, jolloin Kekkonen valittiin presidentiksi ja oli yleislakko. Äitini oli töissä Osuusliike Maapohjassa myyjänä, ensin osa-aikaisena ja myöhemmin kokopäiväisenä.

Anja oli kotiäitinä lasten varhaisvuodet, mikä loi tärkeän perusturvallisuuden tunteen ja pohjan vuonna 1957 ja -61 syntyneiden lasten, Riitan ja Jarin elämälle. Kotona oli aina joku, joka odotti, auttoi kouluhommissa, ja ruoka oli valmista. Meidät kasvatettiin vastuuseen, työntekoon ja toisten kunnioittamiseen.

Äitini lauloi meille paljon, sekä suomeksi että ruotsiksi, tekipä hän sitten mitä tahansa ja kertoi tarinoita. Äiti oli joutunut luopumaan niin paljosta ja niin varhain, että hän halusi tarjota omalle perheelleen turvallisen kodin ja olla äitinä, jota ilman hän itse sai olla. Hän opetti meille lapsilleen ja lastenlapsilleen oman iltarukouksensa: ”Kiitos Jeesus, siunaa meitä. Lähetä luoksemme enkeleitä. Anna meidän rauhaisasti nukkua uuteen aamuun asti. Amen.”

Kun sairastelimme, oli äiti aina hoivaamassa ja valvomassa. Töitä opimme leikkimisen ohella tekemään pienestä pitäen ja aina löytyi jotain mukavaa puuhattavaa. Ellei löytynyt, äiti järjести.

Vaatteet äiti ompeli ja kutoi kaikki itse. Ensimmäiset ostetut vaatteemme taisivat olla vasta teini-ien farkut, pusakat ja takit. Polku-Singer oli kovassa käytössä. Legendaarinen itse ommeltu teltta muistetaan, samoin huonekalujen päällystyksset yms.

Kysyin joskus äidiltä, oliko hän katkera, koska hän oli joutunut lähtemään maailmalle niin varhain ja huolehtimaan itse toimeentulostaan. Opiskelut olivat siis saaneet jäädä. Äidissä ei ollut yhtään katkeruutta. Hän osasi olla kaikesta kiitollinen, elämän lahjasta kaikinensa. Mutta jos hän olisi saanut valita, olisi hänen ammattinsa ehdottomasti ollut käsityönopeettaja.

Äiti osasi organisoida asioita. Hän oli taitava kokki ja taloudenhoitaja, häneltä asiat vain sujuivat kuin itsestään. Se, joka sai

maistaa äitini tekemiä karjalanpiirakoita, ei voi niitä unohtaa, eikä monta muutakaan koti- ja juhlaruokaa. Hän osasi olla kärsivällinen ja ajatteli aina ensin muita kuin itseään.

Kun perustimme Timon kanssa oman perheen, ihmettelin monet kerrat, kuinka äitini kaiken ehti ja osasi tehdä. Minulla ja perheelläni oli onni saada pitää sellainen äiti ja mummo, jolla oli voimia ja taitoa auttaa yhdessä vaarin kanssa lastemme ollessa pieniä. Hän oli lastenlapsilleen Mikolle, Vesalle, Sallalle, Joonalle, Nellille ja Mallalle se korvaamaton mummo, jonka luokse jonoitettiin ja joka osasi aina kannustaa ja saada heistä parhaat puolet esiin.

Viimeiset vuodet

Oman pojan, Jarin varhainen kuolema oli raskas kokemus äidilleni, kenellepä ei olisi. Jari menehtyi työpaikallaan Kokkolan kaupungin kaavoitusarkkitehtinä vain 40 vuoden ikäisenä. Joitakin vuosia sitten äitini sairastui leukemiaan, joka sitten muuttui imusolmukekyöväksi. Mutta kaiken hän oli oppinut ottamaan Jumalan kädestä ja luottamaan tämän hyvään huolenpitoon ja johtoon.

Viimeisinä sanoinaan hän sanoi menevänsä Taivaan kotiin poikansa Jarin ja muiden rakkaiden edeltä menneiden luokse. Hän pyysi meitä pitämään huolta toisistamme ja toivoi kerran näkevänsä meidät yhdessä. Siinäpä testamenttia meille kerrakseen!

Oheisessa kuvassa äitini seisoo 60-vuotista vaelluksellaan Haltin huipulla, Suomen katolla. Monet olivat ne patikointi- ja hiihtovaellukset, joita hän isäni kanssa teki Lappiin, useamman kerran vuodessa. Ylläs ja Saariselkä olivat mieluisimmat kohteet, mutta tuskin oli montakaan polkua ja selkosta, mitä äitini ei olisi samonnut hilla-, hiihto- tai patikkareissuillaan.

Nyt Karjalan tytön maallinen vaellus on ohi. Hän seisoo huipulla ikilunta vasten, hymyilee meille perästä tarpoville ja on juuri ottamassa raskasta rinkkaa selästään. Kuulen mielessäni hänen sanansa: ”Nouskaa varovasti tänne ylös ja varokaa liukastumasta rakassa. Tulkaa perässä ja pitäkää yhtä siellä erämaataipaleella. Kaveria ei saa jättää. Taivaassa tavataan.”

Lauri Viidan sanoin:

*Äidit vain, nuo toivossa väkevät,
Jumalan näkevät.
Heille on annettu voima ja valta
kohota unessa pilvien alta
ja katsella korkeammalta.*

**Riitta Marjasalo
opettaja
Korpilahti**

Kuvassa Heidän veli Mikko Johannes, Anja-murmeli, Heidi Eveliina, Heidän serkku eli Anjan ja Joukon Anne-tytären tytär Noora Aleksandra sekä Jouko-vaari.

Murmelin laatima juhlaruno

Heidille 9.8.2008

Kurkijoen Lapinlahden Räikkölästä lähteneen Nenosen Oton tytär Anja Mäki Harri-poikansa ja tämän tyttären Heidän kanssa Raumalla Heidän konfirmaatiopäivänä 9.8.2008.

Tänään vietämme, Heidi, sinun juhlapäivää ilman yhtään huolenhäivää Ei uskoa meinaa moista täytät kohta viisitoista Niin se aika vaan vierii lapset kapaloista kierii Kasteesi näin vahvistettiin, Heidi, ja takana on rippileiri

Nyt jo naiseksi varttunut lienet ja aikuisten toimiin tarttua tiennet Päivänä tänä sait naimaluvat säilyköön mielessäs juhla-kuvat ne läpi elämän sua kantaa iloa, riemua päiviin antaa

Lahja on aika kookas pakkaus ja siihen sisältyy suuri rakkaus

Olethan meidän lapsenlapsi vaik meillä on jo harmaa hapsi mut niin kauan kun elonpäiviä riittää saamme rakkauden kukkia sinulle niittä Jospa voisimme kiviä tieltäsi siirtää vain onnenpilviä päällesi piirtää

Lahjakirstua kun tavaroilla täytät varmaan loistoemännältä näytät siihen menköön vielä kauan aikaa onhan elämässä muuta taikaa Tämän juhlan iloiten kanssasi jaamme Onnea, Onnea Sinulle toivottaa saamme

Omenapuun kukka

Mietin, miten aloittaisin tämän kirjoituksen, kun samaan aikaan ihan lähellä ikkunani takana on valkoisia kukkia täynnä oleva omenapuu. Olen sen siemenestä kasvattanut. Se on iso tuuheaa puu, ja siihen tulee punaisia hyviä omenoita. Se silloinkin kaunis, mutta punainen.

Minun isäni kasvatti monta puuta siemenistä. Ajattelin juuri, että liekö siellä Karjalassa kotipihalla enää yhtään omenapuu-ta pystyssä kukkimassa.

Muistan, vaikka olin niin pieni tyttö, että yksi puu teki oikein happamia omenia. Niitä ei voinut syödä, mutta isän puu teki oikein hyvät omenat, ja ne tuli syöttyä ensimmäiseksi.

Kyllä varmaan monen ajatuksissa on näin keväällä ne Karjalan ajat. Vaikka minä en paljon muista sieltä, olen tosi kiitollinen, että olen karjalainen. Rohkenen aina tunnustaa, jos kysytään. Ja toivon, että koko maailmaan tulisi rauha, ettei missään sodittaisi. Siitä kär-

sivät niin monet syyttömät ihmiset. Monet kuolevat tai joutuvat jättämään kotinsa. Minun mielestäni sodilla ei ole koskaan saavutettu mitään hyvää.

Nyt kun olen tässä kodisani asunut kohta 50 vuotta, tästä on tullut minulle niin rakas paikka, että ajatuskin siitä, että tästä joutuisin lähtemään sotaa karkuun, tuntuu hirveältä. Ymmärrän hyvin vanhempiani, jotka joutuivat jättämään kotinsa, maansa, metsänsä, kaikki tutut pihat ja polut.

Menneitä muistellessa

Kevät tuo monenlaisia muistoja mieleen, enemmän hyviä kuin huonoja. Nyt vanhemmalla iällä tulee vain ajateltua asioita eri kantilta kuin nuorena. Sieltä Karjalasta en kovin paljon muista. Viimeisen lähden muistan vähän hatarasti, mutta sitten on paljon selailta, mitä en muista.

Ylistaroon meno ja sinne kotiutuminen ovat aika

hyvin muistissa. Siellä jouduttiin isoon taloon, mutta hyvin pieneen koppiin. Talon sijainti Kyröjärven rannalla. Koski pauhasi ihan kohdalla. Sinne ei meitä meinattu ottaa, mutta kyllä me sitten päästiin, kun meitä oli iso sakk, seitsemän ihmistä. Mutta siinähan se aika meni.

Oripäässä aloitin koulunkäynnin. Siellä asuttiin

Tanskilassa. Sitten muuttettiin tänne nykyiseen kotikuntaan Loimaalle, ja täälläkin sitten muutin vielä kerran: miehen kotiin. Toivon, että seuraava muutto olisi kirkon lähelle, mistä ei paluuta ole.

Vaikka silloin lapsena oli köyhää, ruokaa oli aina ja hyvät vanhemmat, jotka opettivat työntöön ja vaativat tekemään. Kyllähän

Mutta onhan se elämä jatkunut, kun on rakentanut, on ollut pakko.

Kun karjalaisia kokoon-tuu yhteisille juhlille, Kurkijoen pitäjäjuhlille, joilla minäkin olen käynyt, on siellä sellainen puheensorina, kun kysellään kuulumisia. Mutta kun väki vanhenee, niin nuorten täytyisi jatkaa perinnettä.

Nyt Karjalan mummo jää odottamaan omenia puuhun ja muistelee menneitä vuosikymmeniä yksin istuissa, kun se elämäkumppani ja juttukaveri on pois. Hyvää kesää, toivottelee nimi-merkki

Karjalan mummo

sitä varmaan silloinkin purnattiin vastaan, mutta siitä olen kiitollinen, että opin tekemään.

Ja kun naimisiin mentyämme pääsin anopin oppiin, olen ainakin piiraat osannut leipoa. Ja olihan minulle iso apu anopista, kun hän katsoi lasten perään, kun olin ulkotöissä ja navetassa. Oli niin hyvä, kun silloin nuorena jaksoi tehdä töitä eikä väsymystä tuntenut.

Ei tullut koskaan nuorena mieleen, että joskus vanhe-

Museomatka

Oli kaunis elokuun viimeinen päivä, sunnuntai ja Varsinais-Suomen museopäivä. Lähdimme mekin, serkkuni Terännön Jaakko, vaimonsa Ritva, mieheni ja minä Turusta Loimaalle Kurkijoki-museoon.

Matkareitti kulki nostalgista vanhaa Tampereentietä pitkin. Jaakko kertoi lapsuusmuistojaan mm. hiihtoretkestä, jolloin hän oli pahasti eksynyt.

Ensimmäinen pysähdysksemme oli Keloniemen Sylvin kodin kohdalla. Kiihkeitin hänelle kynttilöitä, koska hän tai Pekka ystävällisesti vie ne puolestani jouluna Karoliina-mummon ja Pekka-enon haudalle.

Seuraavaksi menimme Pöytyän hautausmaalle. Katselimme sukulaisten ja tuttuja viimeisiä leposijoja. Nyt näkyivät Karoliina-mummon ja Pekka-enon nimetkin hyvin, kun me lastenlasten porukka kunnostimme ne kesällä.

Matka jatkui entisen ko-

tini ja kouluni ohi Oripään kautta Loimaalle Kurkijoki-museolle. Vastassa oli kaksi iloista ”tyttöä”: Vuoden Kurki Leena Virtanen sekä Anneli Poso.

Olin ottanut mukaan äitini siskon, kummitätiä Anni Tirrin tekemän esiliinan antaakseni sen museon kokoelmiin aikaisemmin antamani Anni-tädi tekemän pellavapyyhkeen viereen. Mukana oli myös kiitoskortteja Uno Varjukelta tädille, joka on erittäin paljon kirjoittanut juttuja Kurkijokelaiseen.

Oli mielenkiintoista katsella esineitä ja kuvia vanhempieni asuinsijoilta. Oli samanlaisia tavaroita, joita itselläniinkin on. Pitää vain toivoa, etteivät meidän lapsemme hävittäisi Kurkijokelta tulleita tavaroita, vaan veisivät ne mieluummin museolle, elleivät itse halua niitä säilyttää. Museolla saisi vain olla isommat tilat.

Museokierroksemme jatkui Suomen maatalousmu-

Näkymä yhdestä Kurkijoki-museon näyttelyhuoneesta.

seo Sarkaan. Jaakko painoi kaasua, kun alkoi nälkä kurkia vatsoissa. Tulimme perille viittä vaille neljatoista, ja lounasruokailu oli juuri loppumassa. No, ei auttanut muu kuin kaapia ruuanloppuja, koska nälkä oli kova. Olisi luullut, että täl-

laisena Varsinais-Suomen museopäivänä olisi lounas-aikaa pidennetty tunnilla tai parilla, koska varmasti oli tiedossa, että väkeä on liikkeellä. Meidänkin jälkeemme tuli vielä paljon ruokaa haluavia. Tosin saimme aterialta pienen alennuksen,

mutta suuri miinus siitä tuli Varsinaisessa museossa oli mielenkiintoista ja mukavaa. Tavarat olivat väljästi ja kauniisti esillä ja selitykset hyviä.

Alkoi jo uupumus painaa jokaista, joten suuntasimme kohti Turku. Näin meillä

meni rattoisasti sunnuntai- tai päivä Jaakon ja Ritvan kanssa, mistä lämmin kiitos heille.

Hyvää syksyä vaa kaikil kurkijokelaisil!

Irja Vehmanen

Kaipa

Tulit silloin vastaan hymyillen,
silmit säteili tähtien lailla.
Kysyit tietä hiukan kiusoitellen,
olin ujo, sanoja vailla.

Jatkoimme tietämme käsikkäin,
meille rakkaus lämmitti rintaa.
Oli tiemme varmaan mutkainen,
myös myrskyt raaputti pintaa.

Me kestimmme tuulet ja myrskysäät,
kosken kuohut ja pauhut meren.
Vielä iltaisin yhteen painoimme päät,
käsi kädessä kuten ennen.

Kirsti Petäjämäki
s. Kekki
Tiurala

Keijo Helanderilla on kädentaidot kohdillaan ja työkalujakin ilmeisesti riittämiin. Sinikka-vaimo voi teettää miehellään vaikkapa kinnasneulan, kun alkaa tehdä mieli uusia neulakintaita.

Serkusten ompeluseurat

Naistenviikolla soitin serkulleni Elville Loimaalle ja kutsuin hänet mökillemme Vihtiin. Käsitöihmisiä kun olemme molemmat, niin puheet menivät käsitöihin. Tiesin, että Elvi osaa tehdä kinnasneulalla rukkaskintaita, ja pyysin häntä opettamaan sen taidon minullekin.

En omistanut edes puuneulaa (kinnasneulaa), joten pyysin mieheni tekemään sen, että päästäisiin työn alkuun. Elvi oli opettajana sinnikäs eikä antanut periksi, vaikka minusta tuntui, ettei se neula oikein sopinut käteeni enkä päässyt alkua pidemmälle.

Mutta hetken aikaa levättyäni alkoi työ luistaa, ja uskonkin, että kyllä ne kin-

taat vielä valmiiksi tulevat. Oikein mielenkiintoista on oppia tällainen vanha karjalainen perinnekeksintä.

Kurkijoen pitäjäjuhljen Muistojen iltamien tervehdyssanoissaan Riitta Sainio kehotti vaalimaan näitä vanhoja käsitöitä, joten sain haasteen opettaa tämän taidon edelleen jälkikasvuleni. En tiedä, miten käy. Rukkasia en hanki, mutta kintaita varmasti käytän.

Syysterveisin

Sinikka

Sinikka Helander o.s. Miikkulainen opettelemassa ja Elvi Miikkulainen opettamassa neulakintaita tekemällä Helanderien kesämökillä Vihdissä.

nee ja voimat alkavat vähentyä. Se kaikki tuli niin kuin yllättäen. Mutta nyt minulla on aikaa miettiä menneitä ja tehdä nämä pienet askareet, mutta puuttuu se juttukaveri. 47 vuotta kerittiin tarinoita. Moneen kertaan muisteltiin entisiä aikoja. Saunassa viihdyttiin aina pitkään. Se oli meidän rentoutumispaikamme.

Kyllähän se elämä jatkuu. Linnut laulavat, on valoisaa, kun kesä on edessä ja erilaiset kasvit nousevat maasta. Hyvän Luojan haltuun uskon elämäni. Hän pitää huolen, on pitänyt tähänkin asti.

Karjalan mummo

Toimittaja pahoittelee, että Karjalan mummon pari pientä keväistä kirjettä oli jäänyt isompien alle ja tulee julki vasta nyt syksyllä. Toivottavasti olette samaa mieltä: parempi myöhään kuin ei milloinkaan.

Lintuemo

Lintuemo – airut
kesän,
kiireen vilkkaa
laitoit pesän.
Kohta sitten innolla
hoitelit jo lapsia.
Monta nokkaa avointa
odotteli herkkuja.

Lapses' nopeasti
varttui,
lentotaitoakin karttui.
Ohitse on kohta kesä,
oksalla vain tyhjä pesä.
Parvena taas lennetään
lämpimähän etelään.

Terttu Ketola

Miitittyy

Jos löydät edestäsi
mahdollisuuksien ikkunan,
älä vedä kaihdinta alas.

Se, joka laulaa, pelästyyttä
vaivansa pois.

Tulenjohtoryhmän koulutusta

Pienen tauon jälkeen kutsuttiin tulenjohtoryhmä erikseen, ja meidät otti vastaan tykistön jo vähän vanhempi alikersantti, joka oli meidän johtajamme. Ryhmässä kaikki muut olivat kenttätykistön miehiä, mutta yksi oli rantapysyystä. Niiden tehtävät olivat muuten samat, vain olosuhteet olivat toisenlaiset.

Ensimmäisen tunnin aikana käytiin läpi tulenjohdon merkitystä tosi tilanteissa eli, kuinka huolellinen ja tarkka sen täytyi olla. Ammunnan tulos riippui kokonaan siitä, oliko kysymyksessä rannikko- vai kenttätykki.

Aika kului hyvin luontevasti. Johtajamme ei tuntunut miltään sotahullulta mieheltä, paremminkin isähahmolta meitä nuoria poikia kohtaan. Hän kertoi, että iltapäivällä lähtisimme luontoon katselemaan tulenjohdon paikkoja.

Iltapäiväpalvelu alkoi kello 13. Kokoonnuimme kasarmin eteen ja ryhmänjohtajan saavuttua läksimme hänen johdollaan maastoon. Hän johdatti meidät kasarmialueen ulkopuolelle pienelle kallioiselle kumpareelle, josta oli hyvä näköala laajalle alueelle, aina Kuusankoskelle asti.

Siellä ryhmänjohtaja selosti meille oikein seikkaperäisesti tulenjohdon toimintaa tosi tilanteessa. Minulle oli luonnon keskellä toimiminen oli uutta. Olihan se aivan eri kuin tornissa, jossa me olimme toimineet. Kalustokin oli aivan toista luokkaa, mutta periaate oli kuitenkin sama: antaa tykeille kohteen suunta ja matka. Outoja asiat tuntuivat olevan muillekin, joten seurassimme mielenkiinnolla johtajamme esitelmää.

Eri tilanteet olivat olleet johtajallemme mitä totisinta totta menneinä vuosina. Ne eivät olleet mitään kirjasta luettua tietoa, vaan käytännön opettamaa taitoa, joten niitä kuunteli sängen mielellään. Toivoimme tietenkin, ettei niitä oppeja koskaan tarvitsisi käyttää.

Kun teoria-tunteja oli pidetty muutamia päiviä, rupesi ryhmänjohtaja tenttaamaan, oliko meille jäänyt mitään päähän. Ei hän pitänyt mitään kirjallisia tenttejä, vaan hän antoi tilanteen ja meidän piti selostaa, miten me se ratkaisisimme. Niin mentiin koko tulenjohdontehtäväkenttä läpi teoriassa osa kerrallaan, kunnes kaikille oli tullut jonkunlainen mielikuva saamastaan tehtävästä.

Teoriaopeista käytäntöön

Sen jälkeen käytiin käytännön vaativiin tehtäviin. Sekin jakso kesti runsaan viikon, tosin sinä aikana oli

paljon muitakin tehtäviä ei ainoastaan tämä tulenjohdotoiminta. Johdolla oli sellainen suunnitelma, että kuukauden perästä mentäisiin jonnekin tykistöampumaleirille, paikkaa en muista, mahdollisesti Rovajärvi, joten siihen mennessä tulenjohdon olisi pitänyt olla toimintavalmiina.

Tuon tiedon saatuaamme tuntui siltä, että johtajamme otti entistä tiukemman otteen harjoituksiin. Ne eivät olleet mitään lepotaukoja, sillä kalusto, jolla tulenjohdossa toimittiin, oli kaikille aivan uutta.

Jo Rautaveräjällä meillä oli ollut optilliset mittarit, mutta ne olivat aivan toista luokkaa, mitä nämä olivat. Ne olivat olleet jalustoilla ja linssien väli oli ollut lähes kolme metriä, sillä etäisyydet, joita mitattiin, olivat aivan toista luokkaa: muutamasta kilometristä 25 kilometriin. Nämä täällä olevat olivat noin 70-senttisiä, ja toimintaperiaatekin oli aivan toinen.

Mutta nyt pelattiin näillä, jotka oli tehty tähän tarkoitukseen, sillä jos kerran on tarkoitus harjoitella ammuntaa, täytyy myös tulenjohdon toimia. Ilmeni myös, että näinkin pienessä porukassa oli pari poikaa, joitten silmät eivät sopineet tehtävään. Mutta heille löytyi kyllä muita tehtäviä, joten töitä riitti jokaiselle. Harjoitus tuntui hyödyllisemmältä, kun tiesi, että sitä tarvitaan, mutta ei suinkaan sodassa, vaan rauhan ajan harjoituksissa.

Ammunnat kiellettiin

Kun taitomme alkoi olla siinä kunnossa, että olisimme olleet valmiit lähtemään kokeisiin, niin eräänä aamuna oli tullut tieto, että mitään ammuksia ei saa järjestää, ei millään aseilla, ei tykeillä eikä kivääreillä. Määräyksen antajaa meille ei sanottu, mutta puheet ammunnoista loppuivat siihen. Eihän se meitä mitenkään harmittanut, helpommal-

”Kun taitomme alkoi olla siinä kunnossa, että olisimme olleet valmiit lähtemään kokeisiin, niin eräänä aamuna oli tullut tieto, että mitään ammuksia ei saa järjestää, ei millään aseilla, ei tykeillä eikä kivääreillä.”

lahan me päästiin. Mutta keksivähän he sitten meille muuta tekemistä: eihän ihan joutilaanakaan saanut olla. Jos ei muuta ollut, niin kiväärillä tähtäysharjoituksia maneesissa.

Tietysti armeijan tehtäviin kuuluu myös vartiointi. Ryhmä kerrallaan hoiti vartioinnin niin pääportilla kuin toisellakin portilla. Vartiovuoro kesti viikon verran. Sen aikaa olimme majoitettuina porttien lähellä olevaan asuntoon. Siellä vartiopäällikkö piti huolen siitä, että jokainen läksi

Eino Heikinmaa:

Oi niitä aikoja entisiä ja nuoruusaikoja noita Sota-aika, osa 17

vuorollaan tehtäväänsä.

Niin kului aika Kouvolan kasarmeilla vuonna 1945. Pian sodan loppumisen tulosi kuluneeksi vuosi. Edelleen meillä oli armeijan harmaat yllä. Ikäluokkani oli se, joka määrättiin jäämään asepalvelukseen rauhannehtojen mukaan. Kaikki muut oli vapautettava.

Meidän ikäluokka joutui myös Pohjois-Suomessa saksalaisia vastaan käy-

”Meidän ikäluokka joutui myös Pohjois-Suomessa saksalaisia vastaan käytyyn ikävään asevelisotaan, jota myös poikien sodaksi kutsuttiin.”

tyyn ikävään asevelisotaan, jota myös poikien sodaksi kutsuttiin. Tietysti siellä oli vanhempiakin miehiä joisain erikoistehtävissä. Minut kuitenkin pelasti sieltä kaksi sairauttani, ensin punatauti ja sitten keltatauti, joiden johdosta siis olin Kouvolassa.

Vaihtelua kasarmielämään

Kerrottakoon tässä välissä eräs juttu, joka ei kuulu suoranaisesti armeijan touhuihin. Elokuun alkupäivinä 1945 alkoi nimittäin veturilämmittäjien lakko, ja se pysäytti junien kulun. Jokainen ymmärtää, ettei siihen aikaan sellainen voinut kauan kestää, mutta sillä kertaa se tuntui kuitenkin venyvän pitkäksi. Sen vuoksi tultiin meiltä pojilta kysymään, oliko joukossamme sellaisia nuoria miehiä, jotka tietäisivät jotain höyrykoneen toiminnasta tai olisivat joskus sellaista lämmittäneet.

Meille kerrottiin, että valtalain nojalla lämmittäjät otettiin armeijan palvelukseen ja meille annettaisiin päivän kurssi. Niin saataisiin junat liikkeelle, sillä kuljettajia kyllä oli. Kurssin kerrottiin alkavan seuraavana aamuna ja että samana aamuna tulisivat lämmittäjät armeijaan. Tuolle komennukselle halukkaiksi meistä taisi ilmoittautua kymmenkunta.

Keittiökin varautui suureen sakkiiin. Koska homma meni myttyyn, kun lämmittäjät palasivatkin aamulla töihin, me saimme syödä hernekeittoa kaksi päivää peräkkäin. Myös toimintamme jatkui taas entiseen malliin.

Kului viikko tai kaksi, kun eräänä aamuna käskynjaoilla kysyttiin, löytyisikö joukostamme kymmentä

vapaaehtoista Uttiin lähtijää. Siellä tarvittiin miehiä viikoksi mottimetsään. Urakka olisi kuutio halkoja päivässä. Hiljaisuutta kesti hetken, sitten alkoi käsiä nousta, minun myös. Ajattelin, että siinä olisi kasarmielämälle vaihtelua.

Välittömästi aloimme marssia Uttiin, jonne oli tunnin matka. Työvekkeet saataisiin perillä, jonne saavuttuamme meidät majoitettiin kentän viereen olevaan parakkiiin. Niitä oli kolme.

Saimme varastolta käydä hakemassa sahan ja kirveen, eikä siinä sitten muuta tarvittukaan. Käsi-keitä sai myös, jos halusi, ja kyllä ne olivatkin tarpeen.

Seuraavana aamuna meidät vietiin muutaman kilometrin päähän leimikkoon. Työn sai tehdä kaverin kanssa tai yksin. Ruokatunti oli klo 12-13. Syömässä oli

käytävä parakilla, iltaruokailu oli klo 17. Sellainen oli päivän ohjelma.

Metsässä alkoi kova työntouhu. Urakka osoittautui kovemmaksi, mitä moni oli aavistanutkaan, kun aurinko paistoi pilvettömältä taivaalta. Koska sahan oli tylsän puoleinen ja kaiken lisäksi puolsi, niin siinäpä oli harmia kerrakseen. Mutta kun vapaaehtoisesti oli leikkiin lähtenyt, niin täytyi yrittää tehdä se, mikä oli luvannut.

Joku keksi, että mentä-

”Koska sahan oli tylsän puoleinen ja kaiken lisäksi puolsi, niin siinäpä oli harmia kerrakseen.”

siin töihin illalla, kun olisi vähän viileämpää. Parina iltana se toimikin, mutta sitten tuli ankara kielto, ettei enää illalla saanut mennä metsään: työt oli tehtävä työaikana.

Työtä hankaloitti lisäksi, ettemme saaneet kunnon viiloja, millä olisimme voineet yrittää parantaa sahojemme kuntoa. Tietysti viilajissakin olisi ollut parantamisen varaa: moni teki sitä ensimmäistä kertaa niin kuin minäkin. Ehkä hiukan auttoi, että itsestä löytyi sitä suomalaista sisua. Mutta niin vain siitäkin urakasta selvitettiin kunnialla, vaikka ne motit tahtoivat olla vähän knafteja.

Voitto kotiin

Maanantaiaamuna minut kutsuttiin toimistoon, jossa kirjuri ilmoitti, että minulla olisi kaksi päivää aikaa, minkä jälkeen lähtisin Lappeenrantaan. Kauhistuin, ettei kai minua määrätty AU-kouluun. Mutta ei, se koulutushan jäisi minulta kesken, koska pääsen siiviiliin kahden kuukauden perästä.

Kirjuri kertoi, että Lappeenrannassa järjestetään Patteriston mestaruuskilpailut ja että meiltä lähetetään sinne suunnistusryhmä. Olin kerran rastimikkona aliupseerien harjoituskilpailuissa ja silloin

tullut maininneeksi, että olin Sotilaspojissa ollessani harjoitellut suunnistamista. Se oli otettu vakavasti huomioon, minkä johdosta olivat valinneet joukkueeseen minut.

Suunnistusjoukkueemme koostui yhdestä upseerista, kahdesta aliupseerista ja kolmesta miehistön edustajasta. Pärjäsimme kymmenen pikkaniskaryhmän joukossa hyvin, sillä voitimme sen kisan. Siitä reissusta minulla on vieläkin tallella ja mieluisana muistona hopeinen sokerirasia, jossa on kullattu leijona.

Jatkuu...

Maaliintulijoita viisipäiväisen FIN5-rastiviikon osakilpailussa Seinäjoella vuonna 1990. Ensi vuonna FIN5 järjestetään Hämeenlinnassa. Kuvan pellavapää on erään kurkijokelaisukon tyttärentytär.

On muistelujen ajat – niin kauan kuin aikaa vielä riittää

Kaarnalaiva

Kevätlukukausi 1939 Elisenvaaran yhteiskoulussa. Viidennen luokan suomen-tunnilla on tänään esitel-

mä. ”Väinö Hietala astuu korokkeelle vuolemansa pienoiskokoinen kaarnalaiva kainalossa. Sitä hän käyttää havaintovälineenä esitellessään meille eri purjelaivatyyppejä. Lopuksi hän hetkisen etäisyyteen katseltuaan ja mietittyään virkkaa:

- Taas näin kevätaikaan alkavat eritoten rannikkoseutujen ja saaristojen pojat tuntea meren vetoa. Niin myös tämä poika ikävöi laivan kannelle väkevän, epävakaisen elementin, veden keinuteltavaksi.

Jollain tavalla tämä esitys tehoi koko luokkaan.”

(lainaus Saimi Hukkasel-ta)

Jatkosota oli alkanut 22.6.1941.

”Pimeänä syyskuun yönä panssarilaiva Ilmarinen vei mukanaan Itämeren pohjaan monen muun merimiehen mukana vapaaehtoisen, matruusi Poju Hietalan, monipuolisesti lahjakkaan koulupojan.”

(edelleen lainaus Saimi Hukkasel-ta)

**YH:n aika
6.10.-30.11.1939**

Yhteiskoululla on kaikki erilaista kuin ennen. Toisessa kerroksessa asuu sotilaita, jotka päivisin häärivät läheisen Relanderin pellon reunassa. Koulupojat toteavat heidät heti it-miehiksi, ja peltoaukean laidoilla näkyy it-tykkeitä.

Lukiolaiset yrittävät toimia, mutta kukaan ei osaa keskittyä kielikäännöksiin tai teoreemoihin. Muutamat pojista ovat poissa, suoje-luskuntatehtävissä.

Ikään kuin hälventääkseen levottomuuden tunnetta järjestää toverikunta illanvieton. Ilponpito ei kuitenkaan vaikuta aivan aidolta, ja kuin itsestään loppuu juhla jo varhain. Pimeällä koulun pihalla seisoskelee muutamia sotilaita. Tulitiku leimahtaa, ja savukkeet syttyvät.

Miesten illat ovat pitkät, vaikka Sk-talolla esitetään Heinz Rümman –elokuva, ja paraikaa erään luokkahuoneen ikkunassa tapailee joku Savon tai Satakunnan

poika hanurillaan ”Heiliä Karjalasta”. Koko kylä elää puolipimennettynä.

Sodan synkkä varjo

Ikkunoiden pimennysverhojen lisäksi autojen etulyhdyt kuten muutkin valolähteet ulkosalla on himmennetty. Laatokan suunnalla väläh-telee outoja valojuovia, rakettejako? Kaikkialla puhutaan, kuiskailaan, huhutaan. Radio on yhtenänsä auki.

Mieli tekee kuitenkin ulos tapaamaan koulutovereita. Rautatieasema on kaiken keskus. Junia tulee ja menee kohisten. Reserviläisiä ryntäilee asemaravintolaan ja takaisin juniin. Heiltä kysellään: ”Tuleeko sota?” Pojat naurahtavat vastaten jollain sukkeluudella Uralista. Kysyjän huulille jää yhä sama kysymys.

Asemalla oleskelu ilman asiallista syytä on koulu-laisilta oikeastaan kielletty. Mutta asiaksi riittää hyvin lehtiostos rautatiekioskilla. Elokuva-Aitta maksaa kolme ja puoli markkaa, se sopii koreuksineen hyvin tyydyttämään koulutyön romantiikkaipupun.

Panssarilaiva Ilmarinen upposi 13.9.1941 seitsemässä minuutissa Ilmarisen miinanraivaimen tarttuneen miinan räjähdettyä. Kaikkiaan 271 miestä menehtyi, mutta 132 saatiin pelastettua.

Jos rahaa vielä jää ja etenkin jos sattuu tapaamaan hyvän ystävättären, voi vielä pistäytyä Peltolan kahvilassa. Kahdella markalla saa lasin mehua ja leivoksen. Kotona tuntuvat vaaran ja hädän aavistelut taas kovin kaukaisilta. Ollaanhan turvallisesti Suomen rajojen suojassa. Lukulamppu palaa. On mukava selailta juuri ostettua lehteä.

Poju Hietala

Kuudes- ja viidesluokkalaisten kävelevät asemalta pois päin johtavalla pimeällä maantiellä. Pojalla – kuudesluokkalaisella – on

ensimmäinen huopahattunsa, ja tyttö on taivutellut tukkaansa rullille, joita syyskosteus oikoilee. Hehän ovat melkein lapsia vielä eivätkä aavista, miten pian heistä tehtäisiin aikuisia. Liian pian ja liian rajusti.

Poika uhkuu intoa: hän pyrkisi heti vapaaehtoisena merivoimiin, jos sota syttyisi. Hän tietää jo nyt kaiken merestä ja laivastosta! Tytöllä ei ole mitään suunnitelmaa sodan varalta. Tuntuu vain pelottavalta.

Niin, mehän siinä olemme astelemassa Saavannien kohdalla – hetkittäin käsikädessäkin. Se uusi poika, jolla oli kaarnalaiva. Jutellaan vähän koulumme

orkesterista, johon kummatkin kuulumme. Syyskausi oli vasta alkanut, mutta Poju Hietala oli tarjoutunut virittämään minunkin viulun. Mutta nyt ovat soittimet vaienneet.

Emme tavanneet enää koskaan.

Eräässä sinisessä pikku rasiassa on yhä tallella keltastunut sanomalehtileike mustin kehysin ja hakaristein. ”Matruusi, koululainen Väinö Johan Jalmarin Hietala kaatui 13.9.-41 meririntamalla. Siunattu poissaolevana Kokkolan sankarihautaan.”

Hän oli 19-vuotias.

Hellikki Mattlar

www.kurkijoki.fi

Kurkijokelaisten ikioma Internet-sivusto, jonka ns. osoite on otsikkona, laajenee jatkuvasti. Sivustolta löytyy entisen kotiseudun laaja kuvaus, joka valottaa silloista kurkijokelaisten elämää monipuolisesti ja erittäin laajalti.

Luonnonlain voimalla vähenee olemattomiin niiden kurkijokelaisten määrä, joilla on vielä muistikuvia entisestä kotiseudusta, sen maisemasta, ihmisistä, elämästä, tavoista. On vakavasti kysyttävä, ovatko kaikki muistikuvat tallella. Onko vielä piilossa muistitietoa, miksipä ei muunkin muotoista Kurkijoki-tietoa? Todennäköisesti on vielä vähintään rippeet jäljellä, mutta mitenkähän voisi nekin pelastaa.

Valtavasti on olemassa Kurkijoki-tietoa jo Kurkijoki-kirjoissa ja muussa kirjallisuudessa entisestä Karjalasta. Kirjoissa on runsaasti valokuvia ja se-lostuksia Kurkijoelta. On ”suunnattoman kiinnostavaa” katsella valokuvia ja todeta muistavansa jotakin kuvan esittämästä aiheesta. Nuo lainausmerkit ovat sen takia, että se ilmaus on kylmä, ja helposti men-

taimattomuuden kiukun henkiseen maastoon.

Mutta kun ne ihmisen muistikuvat ovat ihmisen sielussa, niitä on mahdollista siirtää automaattisesti esimerkiksi omien lastensa sieluihin. Osittain siirtyy kyllä, mutta silloinkin tarvitaan ”ulkoisia” toimenpiteitä, esimerkiksi haastatteluja, valokuvien tallettamista, tapahtumien ja asioiden muistiin kirjoittamista jne.

Jos ajatellaan kurkijokelaista, joka ei ole elänyt vähintään lapsuuttaan Kurkijoella, niin hänellä ei olekaan sielussaan mitään muistikuvaa sieltä. Paitsi, jos on pystytty ”ulkoisilla” tietovälineillä ko. sielun tieto- ja tunnetasoa nostamaan. Kysymys herää, mitä tietovälineitä tähän tarkoitukseen nykyään ja ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa käytetään. Vastaus on selvä: pääasias-sa kirjallisuutta, mutta ennen kaikkea Internetiä.

Eli kun kurkijokelainen, jolla ei olekaan sielussaan muistikuvaa eikä edes hankittua tietoa Kurkijoesta, haluaa tietää, millaista oli entisellä Kurkijoella, niin mistä hän tietonsa hankkii. No - siis kirjoista! Kuitenkin se on ehkä vähän hanka-

laa. Ja varsinainen ongelma syntyy, jos ei ole ko. kirjoja käsillä. Mutta nykyaikanaan Internet on kaikkien vähänkin aktiivisten ihmisten käytettävissä - ja käytössä.

Kun muistikuvia ei enää ole, on onneksi käytössämme sitä korvaava, mutta erinomainen menetelmä, so. valokuvat. Toisin sanoen Kurkijokea pitää esitellä valokuvin Internetissä!

Millainen tilanne?

Kurkijoen valokuvatilanne on sekä hyvä että huono. Hyvä siten, että kurkijokelaisten valokuvakokoelma inventoitavissa olevien kuvien suhteen on 100-prosenttinen, sillä mukana ovat kaikki tiedossa olevat digitoituid valokuvakokoelmat ja -albumit. (Digitointi on edellytys tietokone- ja Internet-käytölle.)

Tilanne on sikäli huono, että kuvia puuttuu ja että kuvaselostuksissa on puutteita ja ennen kaikkea erilaisuuksia eri kokoelmien välillä. Muutama esimerkki erilaisista näkemyksistä: 1) Onko Kurkijoen ev.-lut. kirkon saarnastuolin ulokkeella oleva kullattu eläinpatsas lammas/karitsa vai vasikka vai joku muu? (Toimitus

pystyy tähän kysymykseen vastaamaan heti, että se on lammas, karitsa tai vuohi ja vieläpä urospuolinen. Nimittäin kyseinen pysti on Loimaan kaupungin kirkossa, ja sitä voi käydä siellä eräässä sivuhuoneessa katsomassa.)

2) Maantiellä Elisenvaarassa vaeltava joukko ihmisiä joko matkalla Lopotin suuntaan paluumatkalla tai Lopotista pois päin evakomatalla. Tässä ei valitettavasti riitä, että joku katsoo jostain kirjasta tai muusta tietolähteestä, sillä virhe ketjuuntuu helposti ja muuntuu jopa totuudeksi, ts. pitää tietää varmasti.

Täydellinen kuvakokoelma

Siis kuvakokoelma nyt (lähes?) täydellinen, sillä alkuperäiseen ns. Hakulisten diakuvakokoelmaan, joka siis on kaiken perustana ja joka käsittää 3219 kuvanimikettä, on viimeksi liitetty:

- Kurkijoki-Museon ns. digitoituid valokuvat, 1525 kuvanimikettä

- Kurkijoki-Museon ns. digitoituid diakuvat, 429 kuvanimikettä

- Kurkijokelaisen toimituksen digitoituid albumikuvat, 323 nimikettä.

- pienkokoelmista ilahduttavan paljon valokuvia, jotka on erikseen digitoitu

Muita digitoituja kuvakokoelmia (”albumeja”) ei ole ollut saatavissa - toistaiseksi.

Koska aivan samoja kuvia on todella runsaasti eri kokoelmissa ja jonkun verran kuvia on katsottava eri syistä kelpaamattomiksi, jää tämän hetken kokonaistilanteeksi noin 3700 kuvanimikettä kuvaamaan Kurkijokea.

Kurkijoen Internet-sivuston kuvakokoelma palvelee samanaikaisesti kolmea oleellista tarkoitusta:

- Se toimii kaikkien Kurkijoki-valokuvien inventaario- ja rekisteröintiluettelona Hakulisten kooditusperiaatteiden mukaisesti

- Se esittelee Kurkijokea mahdollisimman laaja-alaisesti, tärkeät kuvat korkealaatuisina, joista esimerkkeinä joitakin kuvia Lopotista

- Se toimii ”maailmanlaajuisena” työkaluna, so. täydennystyöhön voi osallistua vaikkapa Australiasta, kun kuvakokoelmaa täydennetään ja virheitä korjataan.

Mitä muuta uutta?

Esimerkiksi Tero Vehviläinen on kirjoittanut mielenkiintoiset artikkelit Vatjan Viidenneksen Verokirjan vuodelta 1500 kertomista seikoista - koskien Kurkijo-

kea ja Kurkijoen Pogostan ällistytävistä laajuudesta 1500-luvulla. Niihin pääsee käsiksi Päävalikosta valitsemalla kohdan Historia.

Antti Laukkanen kirjoitti Kurkijoen kuvauksen englanniksi. Muun muassa sorjolaisten takia vastaava ruotsinkielinenkin kuvaus olisi paikallaan. Kukahan sen tekisi?

Edellä mainittu kuvakokoelma on saanut täydennystä. Esim. Kari Rahiala antoi käytettäväksi Eine Tapio Nikkarin valmistamat pdf-muotoiset talokartat isäntälistoineen. Zoomattuina niitä on varsin mukava katsella. Ja viimeisenä muttei vähäisimpänä uudistuksena Sanomalehti Kurkijokelainen voidaan myös tilata kotisivuiltamme: päävalikossa valitsemalla ensin Kurkijokelainen ja sieltä ”tilauslomake”.

Kurkijoen kylien kuvauksiin (kaikki 37) on saatu Tapio Nikkarin valmistamat pdf-muotoiset talokartat isäntälistoineen. Zoomattuina niitä on varsin mukava katsella. Ja viimeisenä muttei vähäisimpänä uudistuksena Sanomalehti Kurkijokelainen voidaan myös tilata kotisivuiltamme: päävalikossa valitsemalla ensin Kurkijokelainen ja sieltä ”tilauslomake”.

Kurkijoen kylien kuvauksiin (kaikki 37) on saatu Tapio Nikkarin valmistamat pdf-muotoiset talokartat isäntälistoineen. Zoomattuina niitä on varsin mukava katsella. Ja viimeisenä muttei vähäisimpänä uudistuksena Sanomalehti Kurkijokelainen voidaan myös tilata kotisivuiltamme: päävalikossa valitsemalla ensin Kurkijokelainen ja sieltä ”tilauslomake”.

Mauri Rastas

”Kurki” vuosimallia 2007
webmaster@kurkijoki.fi

Rannalta ongintakilpailut

Hiitolan Pitäjätseura järjesti 30.8. rannalta ongintakilpailut Porissa, meren rannalla, Revaskerin sillantöyräällä. Tosin paikallisten siltojentuntijoiden tiedon mukaan olimmekin Dynäskeerin sillalla, ja

viereinen silta olisi ollut se ilmoittamamme Revaskeri. Onneksi kuitenkin kilpailijat löysivät oikealle paikalle, ja päästiin tositoimiin.

Kilpailuaika oli neljä tuntia, ja kaikki sen aikana

ongitut kalat kelpasivat kilpailukaloiksi. Useita sortteja Ahti meille antoikin eikä jättänyt ainoatakaan kilpailijaa saamattomaksi. Yhteensä 27 onkijaa saikallaa 31,642 kg.

Suurimman saaliin eli 4 843 g sai **Simo Kaunisto**. Hän sai haltuunsa kiertopalkintona olevan Suodenniemen Säästöpankin lahjoittaman puntarin, jolle edellinen voittaja Tapani

Lötjönen oli valmistanut kätevästi säilytysrasian.

Suurimman yksittäisen kalan, 827 g painavan säynävän sai **Jouko Vepsä**. Palkintona oli taskulamppu sekä seuramme puheenjohtajan lahjoittama traktori.

Suurimman saaliin arvauksilpailussa osui lähimmäksi niin ikään **Jouko Vepsä**. Hänen arvauksensa heitti vain vain 157 grammaa voittotuloksesta.

Molempien sarjojen kolme ensimmäistä palkittiin mitaleilla. Lisäksi kaikki kilpailijat saivat lahjoituksina saatuja tuotepalkintoja, joista kiitos lahjoittajille. Loppuhuipennukseksi arvottiin kaikkien tapahtumaan osallistuneiden kesken Pertti Vihavaisen lahjoittama savustettu peuranpaisti. Arpaonni suosi Kalakurkien "päähössäitä" Martti Repoa.

Miesten tulokset

1. Simo Kaunisto 4 843 g
2. Jouko Vepsä 2 630 g
3. Kauko Savolainen ... 2 427 g

4. Viljo Ylönen 1 891 g
5. Pekka Valkeapää 1 735 g
6. Isto Vepsä ... 1 718 g
7. Tapani Lötjönen 1 716 g
8. Martti Repo ... 1 588 g
9. Pertti Vihavainen ... 1 480 g
10. Pentti Kempainen ... 1 319 g
11. Jouko Ijäs 779 g
12. Launo Salmelainen 767 g
13. Martti Meskanen 733 g
14. Seppo Kaljunen 666 g
15. Leo Kesseli ... 472 g
16. Jouko Mäki ... 442 g
17. Matti Ahokas ... 359 g
18. Pauli Salmelainen 253 g
19. Kalervo Kuntsi 1 kala

Naisten tulokset

1. Anneli Räikkönen ... 1 315 g
2. Sari Latva-Valkama 1 206 g
3. Raija Laaksonen 978 g
4. Saini Repo 861 g
5. Hilja Naskali ... 609 g
6. Leena Laaksila 542 g
7. Aila Kaljunen ... 293 g
8. Ilmi Kesseli 20 g

Raija Laaksonen

Hiitolan Pitäjätseuran rannalta ongintakilpailuun osallistuneet yhteispotretissa.

On aika hakea äitienpäivän 2009 kunniamerkkejä

Esitykset ensi vuoden äitienpäiväkunniamerkkien saajiksi Länsi-Suomen läänissä tulee tehdä lääninhallitukselle viimeistään 7.11.2008. Läänimme alueella asuville myönnetään ensi vuonna 13 kunniamerkkiä.

Lääninhallitus ottaa kunniamerkkiesityksessään huomioon sekä tasapuolisen alueellisen jakauman että ruotsinkielisen väestön osuuden. Lääninhallitusten esitysten perusteella sosiaali- ja terveysministeriö tekee kunniamerkkiesityksen ritarikunnille. Kunniamerkit luovutetaan totuttuun tapaan äitienpäivänä järjestettävässä valtakunnallisessa juhlassa, jonka järjestelyistä vastaa Mannerheimin

lastensuojeluliitto.

Kunniamerkit myönnetään ansioista lasten ja nuorten esimerkillisenä kasvattajana, perhe-elämän ja vanhemmuuden edistäjänä sekä laajemminkin yhteisvuorollisen kasvatustehtävän toteuttajana esimerkiksi lastensuojelu- ja perhejärjestöissä sekä muissa yhteiskunnallisissa instituutioissa. Ehdokkaiden tulee edustaa tasapuolisesti tämän päivän äitejä myös ikänsä puolesta. Ehdokkaiden alaikäraja on 40 vuotta.

Palkittavien äitien tulee edustaa mahdollisimman erilaisia ryhmiä aina ansiotyössä käyvästä äideistä ja yksinhuoltajista maaseudun

emäntiin sekä myös eri vähemmistöryhmiä kuten romaneja ja saamelaisia. Määrävä peruste palkitsemiselle ei ole lasten lukumäärä, ja palkittaviksi voidaan esittää myös adoptio- ja sijaisäitejä. Ammatissaan kasvattajina toimiville äitienpäiväkunniamerkkiä ei kuitenkaan ole tarkoitus myöntää.

Myös yksittäiset kansalaiset voivat tehdä esityksiä ja aloitteita äitienpäiväkunniamerkeistä. Kuitenkin vähintään puolet esityksistä on oltava kuntien, järjestöjen tai vastaavien yhteisöjen tekemiä. Omien lasten tekemisissä kunniamerkkiesityksissä tulee olla vähintään kaksi luotettavaa, toisistaan riippumatonta puoltavaa lau-

suntoa sellaisilta järjestöiltä tai muilta yhteisöiltä, jotka hyvin tuntevat kyseessä olevan perheen. Muut omaiset, tuttavat ja naapurit voivat olla aloitteellisia, mutta esityksen tekijänä tulee olla viranomainen, järjestö tai muu yhteisö.

Esitykset tehdään hakemuslomakkeille, joita saa kunnanvirastoista, lääninhallituksesta ja internetistä nimellä kunniall, osoitteesta: <http://www.suomi.fi>. Hakemukset toimitetaan ehdokkaan asuinpaikan mukaan lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolle Turkuun, Jyväskylään, Tampereelle tai Vaasaan. Hakemuksia ottavat vastaan tietenkin myös muiden läänien lääninhallitukset.

Länsi-Suomen lääninhallitus

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Martti Ahtisaari
2. sipuli
3. rantakäärme
4. Orleansin neitsyt
5. Mauno Pekkala
6. lepakot
7. Sisiliaa
8. Turkin
9. Malta
10. 12 vuotta

kurkijoki.fi on oikea tietopankki

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

Asianajaja

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntiä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalanenkatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylama
Turuntie 8-14, Il krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

